

THỰC TRẠNG VÀ GIẢI PHÁP KINH TẾ BAN ĐÊM TẠI THÀNH PHỐ HỒ CHÍ MINH

CURRENT SITUATION AND NIGHT ECONOMIC SOLUTION IN HO CHI MINH CITY

Nguyễn Hoàng Phương

Học viện Chính trị Khu vực II

Tóm tắt: Thành phố Hồ Chí Minh là một trong những thành phố được mệnh danh là "thành phố không ngủ", việc phát triển kinh tế ban đêm tại nơi đây đã tạo nên nguồn thu nhập lớn cho người dân đô thị, đồng thời thu hút du khách, doanh nhân đến làm ăn, đầu tư... Hoạt động kinh tế ban đêm rất nhộn nhịp với nhiều hoạt động như phố đi bộ, phố ẩm thực, chợ đêm..., mới nhất là sự bùng nổ của hệ thống cửa hàng tiện lợi. Về lâu dài Thành phố Hồ Chí Minh cần có đề án chuyên sâu về phố đêm, trung tâm thương mại, cửa hàng tiện lợi, hộp đêm, câu lạc bộ, các buổi biểu diễn nhạc sống, các hình thức giải trí, văn hóa về đêm. Bài viết phân tích thực trạng những thuận lợi, khó khăn, cơ hội và thách thức tại Thành phố trong việc thu hút du khách hàng năm, đồng thời tác giả cũng đã đề xuất một số biện pháp nhằm giúp phát triển nền kinh tế ban đêm tại Thành phố trong giai đoạn mới.

Từ khóa: Kinh tế ban đêm, giải pháp kinh tế, thành phố Hồ Chí Minh.

Chỉ số phân loại: 3.2

Abstract: Ho Chi Minh City is one of the cities dubbed the "sleepless city", the night economic development here has created a great source of income for the urban population, while attracting tourists, businessmen come to do business, invest ... Night economic activity is very bustling with many activities such as walking street, food street, night market ..., the latest is the explosion of the door system. convenience goods. In the long term, Ho Chi Minh City needs an in-depth project on night streets, shopping centers, convenience stores, nightclubs, clubs, live music concerts, entertainment, and cultural forms. at night. The paper analyzes the current situation of advantages, difficulties, opportunities, and challenges in Ho Chi Minh City in attracting annual visitors, and the author has proposed some measures to help develop the background. Night economy in Ho Chi Minh City in a new stage.

Keywords: Economy at night, economic solution, Ho Chi Minh city.

Classification number: 3.2

1. Giới thiệu

Khái niệm “Kinh tế ban đêm” (Night-time economy) hiện có khá nhiều định nghĩa, nhưng phổ biến nhất khái niệm được hiểu đó là tất cả những hoạt động dịch vụ diễn ra sau 17h tối hôm trước cho đến 6h sáng hôm sau, bao gồm: Mua sắm tại các chợ đêm, cửa hàng tiện lợi 24/24, ẩm thực, nghệ thuật, âm nhạc, các chương trình giải trí, lễ hội, sự kiện, cho tới các điểm du lịch chỉ mở cửa vào ban đêm. Theo đánh giá của các chuyên gia, các hoạt động dịch vụ, kinh tế ban đêm đem lại nhiều lợi ích cho cả du khách và người dân địa phương. Cụ thể, cùng với các hoạt động dịch vụ ban ngày, du khách có không gian để vui chơi, giao lưu văn hóa, thưởng thức ẩm thực, mua sắm quà lưu niệm, tham gia các trò chơi dân gian.

Thành phố Hồ Chí Minh (TP.HCM) là một thành phố năng động về phát triển kinh tế.

Với diện tích rộng lớn, điều kiện khí hậu, thời tiết thuận lợi, cơ sở hạ tầng phát triển, dịch vụ phong phú, đa dạng, TP.HCM là trung tâm du lịch lớn của cả nước. Mặc dù nguồn tài nguyên du lịch không phong phú bằng Hà Nội nhưng ngành du lịch của Thành phố đã luôn nỗ lực để phát triển các sản phẩm du lịch phục vụ cho nhu cầu đa dạng của khách du lịch. Sự sôi động trong các hoạt động sống của cư dân Thành phố về đêm là nét đặc sắc thu hút khách du lịch cả quốc tế và nội địa. Tuy nhiên, việc khai thác nét đặc sắc này để biến thành các sản phẩm du lịch chuyên nghiệp phục vụ khách du lịch còn chưa được quan tâm đúng mức. Theo các hãng lữ hành, có đến 80% du khách nước ngoài đến TP.HCM để được tham quan “Sai Gon by night” (Sài Gòn về đêm) nhưng phần lớn không biết đi đâu. Còn người Sài Gòn buổi tối muốn tìm nơi giải trí, vui chơi cũng quanh quẩn chỉ có bar, karaoke, quán nhậu, cà phê

“hộp” ngột ngạt. Chính sự nghèo nàn của các sản phẩm du lịch đêm làm cho hoạt động du lịch đêm của TP.HCM nói riêng và của Việt Nam nói chung kém phát triển hơn hoạt động du lịch đêm tại các thành phố khác trong khu vực.

2. Thực trạng kinh tế ban đêm tại Thành phố Hồ Chí Minh

• Ưu điểm

Thành phố Hồ Chí Minh có nhiều tài nguyên du lịch và đang ngày càng trở thành điểm đến ưa thích của du khách quốc tế. Tiềm năng văn hóa nghệ thuật, ẩm thực đặc sắc, quy mô dân số trẻ, mức độ hội nhập và toàn cầu hóa cao, thời tiết ban đêm tương đối dễ chịu... là nhiều lý do tất yếu để kinh tế về đêm ở Thành phố phát triển, phù hợp với xu hướng quốc tế.

Chất lượng công tác quy hoạch và quản lý quy hoạch, đầu tư kết cấu hạ tầng kinh tế - xã hội; phát triển đô thị bền vững có nhiều tiến bộ rõ rệt. Việc nhận thức đúng và làm tốt công tác quy hoạch, quản lý quy hoạch đã tạo tiền đề để Thành phố phát triển đô thị, hạ tầng kinh tế - xã hội, phục vụ phát triển công nghiệp, dịch vụ, nông nghiệp, văn hóa - xã hội, cải thiện dân sinh, xây dựng Thành phố ngày càng văn minh, hiện đại, thành đô thị đặc biệt có sức hội tụ, lan tỏa lớn của vùng và cả nước.

TP.HCM là nơi có quy hoạch dành riêng cho việc tổ chức các chương trình hoặc dự án kinh tế đêm thu hút du khách, góp phần tạo việc làm và thu nhập cho người lao động, quảng bá và bảo tồn văn hóa nghệ thuật dân tộc, trong khi vẫn đảm bảo trật tự trị an và giữ gìn môi trường xanh, sạch, đẹp.

Thực tế, để phát triển kinh tế ban đêm ở TP.HCM cần cân nhắc kỹ nhu cầu của khách du lịch. Theo đó, không áp đặt tư duy của nhà quản lý, cần triển khai thí điểm tại những quận trung tâm. Cần có kế hoạch về việc thực hiện đầu tư bài bản các khu vực riêng, có kết nối giao thông công cộng, mạng lưới quản lý dịch vụ an ninh, an toàn.

Bên cạnh đó, các khu vực vui chơi giải trí từ 19 giờ đến 6 giờ như đường phố chuyên doanh, phố ẩm thực, quảng trường, công viên cần quy hoạch đồng bộ, chọn lựa các doanh nghiệp uy tín, có kinh nghiệm. Ngoài ra, cần

tối ưu hóa các dịch vụ giao thông công cộng, thực hiện quảng bá các nhà hàng đêm, hợp pháp hóa kéo dài thời gian mở cửa các địa điểm tham quan, biểu diễn nghệ thuật và cửa hàng tiện lợi được hoạt động 24/24.

Việc kích thích tiêu dùng ban đêm sẽ thu hút nhiều nhà đầu tư vào cơ sở vui chơi, giải trí, mua sắm, từ đó, các công ty du lịch sẽ có nhiều phương án kéo dài thời gian lưu trú cho du khách. Du khách ở lại dài hơn sẽ chi tiêu nhiều hơn, được thụ hưởng và trải nghiệm nhiều hơn.

Hoạt động “kinh tế ban đêm” cũng đòi hỏi có cơ chế thích hợp quản lý cơ sở hạ tầng, đáp ứng nhu cầu sử dụng điện, xăng dầu, bia rượu, đồ uống cao cấp, thuốc lá và nâng cao năng lực quản lý các tệ nạn xã hội, chống hàng giả, hàng trốn thuế, cũng như đảm bảo an ninh, an toàn đô thị.

Với những đột phá về nhận thức và cách làm mới, kỳ vọng kinh tế ban đêm sẽ là “cửa sáng” cho phát triển các ngành dịch vụ thương mại và du lịch của TP.HCM, giúp tăng việc làm và thu nhập cho người lao động, tăng nguồn thu cho ngân sách nhà nước, giúp giảm áp lực cho các cơ sở hạ tầng thương mại dịch vụ, giao thông vận tải.

• Nhược điểm

Với lượng du khách đến Thành phố ngày càng tăng, điều đó cũng đặt ra cho Thành phố những cơ hội và thách thức để duy trì, phát triển bền vững trong du lịch. Để thực hiện tốt chiến lược phát triển bền vững, Thành phố cần có những hoạt động tích cực để có thể vừa làm thỏa mãn nhu cầu của khách du lịch nhằm thu hút lượng khách đến với Thành phố ngày một tăng, vừa tạo cơ sở động lực cho sự phát triển kinh tế, bên cạnh đó có thể duy trì được vẻ đẹp của môi trường tự nhiên. Khách du lịch muốn trải nghiệm và khám phá chứ ít ai muốn đi ngủ lúc 10 giờ. Thậm chí, nếu cấm những hoạt động vui chơi, giải trí vào ban đêm thì họ phải đi đến những nơi không đáng hoàng. Một số khách du lịch chỉ đến nước ta trong một thời gian ngắn nên họ muốn tận dụng tối đa thời gian để tìm hiểu đất nước, phong tục, ẩm thực của người Việt Nam.

Vì thế, hoạt động vui chơi giải trí về đêm là nhu cầu chính đáng và rất lớn của khách du

lịch, đặc biệt là khách đến từ các quốc gia chênh lệch về múi giờ thì nhu cầu giao dịch, đi lại càng lớn. Việc buổi đêm có những khu vui chơi, giải trí, dịch vụ đáp ứng nhu cầu của khách là cách làm tăng sức hút cho các sản phẩm du lịch, kéo dài thời gian lưu trú, tăng lượng chi tiêu của du khách.

Hiện nay, phát triển kinh tế ban đêm đang gặp một số vấn đề do vướng mắc về quy định pháp luật, và các địa phương lo ngại việc mất an ninh trật tự. Nhưng nếu phát triển dịch vụ này ở các điểm xa khu dân cư phù hợp với vui chơi giải trí về đêm thì lại không bảo đảm các điều kiện về an toàn, trật tự đô thị. Chợ đêm và phố đi bộ đang được xem là sản phẩm phù hợp với môi trường, địa phương và thói quen mua sắm của du khách. Tuy nhiên, một số nơi phát triển thiếu quy hoạch, chưa hợp lý, nên chưa tạo được sức hút du khách. Tuy nhiên, trước nhu cầu có thực, rất lớn và chính đáng của du khách trong và ngoài nước, đồng thời nhìn nhận đây là tiềm năng lớn để phát triển du lịch và kinh tế thì việc tìm lời giải cho mâu thuẫn giữa mục tiêu quản lý và nhu cầu phát triển du lịch đêm trở nên bức thiết. An toàn là một trong những mối quan tâm được nhiều du khách nhắc đến khi tham gia những tour du lịch về đêm trở thành tiền đề cho việc đề xuất những giải pháp được nhiều thành phố đưa ra để thúc đẩy ngành kinh doanh này. Kinh tế ban đêm có thể kéo dài thời gian khách du lịch ở lại các thành phố. Tuy nhiên, thành phố có thể phải đối mặt với nhiều vấn đề khi phát triển kinh tế ban đêm, nhưng điều quan trọng nhất là mọi người có thể cân bằng nhu cầu, nhất là những người chuộng hoạt động vào ban đêm. Dù có đưa ra nhiều giải pháp nhưng đảm bảo sự an toàn cho người dân, du khách là hết sức quan trọng và cần có sự quan tâm sâu sắc.

3. Giải pháp kinh tế ban đêm tại Thành phố Hồ Chí Minh

Kinh tế ban đêm bắt đầu thu hút sự quan tâm từ những nhà lập pháp, kéo theo đó là hàng loạt chính sách thúc đẩy, như: Tối ưu hóa dịch vụ giao thông công cộng, quảng bá các nhà hàng đêm, ủng hộ việc kéo dài thời gian kinh doanh; đề xuất thúc đẩy cơ sở hạ tầng giao thông, các quy định liên quan đến địa điểm, điều kiện làm việc; tìm lời giải cho bài

toán phát triển kinh tế ban đêm ngoài các quán bar và câu lạc bộ.

Một là, thay đổi tư duy, tạo cơ chế đột phá: Thực tế cho thấy, chúng ta đang tập trung phát triển các sản phẩm du lịch trong khoảng thời gian từ 7 giờ sáng đến 17 giờ chiều, nhưng những sản phẩm này chỉ mang lại khoảng 30% doanh thu dịch vụ. Trong khi đó, các sản phẩm dịch vụ thu được nhiều tiền nhất là từ 18 giờ tối đến 3 giờ sáng, mang lại doanh thu khoảng 70% tuy nhiên chúng ta lại chưa phát triển đúng mức. Tác giả cho rằng không có sản phẩm ban đêm thì không có cách gì giữ chân được khách du lịch khi họ đến Việt Nam, không tạo thêm nguồn thu cho người dân địa phương, cũng như đóng góp ngân sách cho Nhà nước.

Mặc dù thời gian qua, TP.HCM đã quan tâm đến xây dựng, phát triển các phố đi bộ ban đêm - một phần của kinh tế ban đêm. Tuy nhiên, do chưa có quy hoạch hợp lý, nên hoạt động của các mô hình này chưa hiệu quả, những chương trình giải trí, văn hóa vào ban đêm cũng rất ít, nên không hấp dẫn du khách. Các nước mạnh về du lịch đều tập trung đầu tư thúc đẩy du lịch, kinh tế ban đêm phát triển. Do đó, Thành phố cần phải thay đổi nhận thức, quan điểm về việc phát triển các sản phẩm du lịch ban đêm sao cho hiệu quả. Nếu TP.HCM có chính sách đột phá, tạo cơ chế tốt để người dân mạnh dạn đầu tư, có thể kinh tế ban đêm mới có điểm sáng.

Hai là, nên làm tốt khâu kiểm soát, hỗ trợ thay vì cấm đoán do khó quản lý: Việc kích thích tiêu dùng ban đêm sẽ thu hút nhiều nhà đầu tư vào cơ sở dịch vụ vui chơi giải trí, mua sắm. Từ đó tăng nguồn lực cho du lịch, các công ty du lịch sẽ có nhiều phương án kéo dài thời gian lưu trú cho du khách, các tour dài ngày hơn. Nếu du khách lưu trú dài ngày hơn sẽ chi tiêu nhiều hơn. Và điều quan trọng là ngành Du lịch của Việt Nam kéo du khách nước ngoài quay lại. Tuy nhiên, cũng cần phải có khung pháp lý đầy đủ về phát triển kinh tế ban đêm cho nước ta. Theo đó, khi phát triển hoạt động dịch vụ gì, thời gian, khu vực, người tham gia các lĩnh vực đó... phải đáp ứng tiêu chuẩn về tiếng ồn, ánh sáng, xa khu dân cư, bệnh viện, trường học, đồng thời tăng công tác quản lý nhà nước để tránh những biến tấu, tệ

nạn phát sinh. Thực trạng phát triển kinh tế ban đêm ở các nước cho thấy có những biến tấu, nhưng họ cũng đã kiểm soát khá tốt. Vì vậy, các cơ quan quản lý không nên cấm đoán khi thấy khó quản lý những dịch vụ về đêm.

Ba là, mở rộng khai thác nhiều thị trường, dịch vụ tiềm năng: Rất nhiều chuyến bay đến thành phố vào buổi tối. Hay cũng có nhiều lao động, người đi làm buổi tối, ngoài nhu cầu mua sắm, ăn uống khi kinh tế ban đêm phát triển, sẽ có nhiều loại hình thương mại, dịch vụ khác đi theo vì thế TP.HCM không nên chia ra ban đêm hay ban ngày, mà là hoạt động 24 giờ. Các dịch vụ ban đêm hiện khá đa dạng và đang là cỗ máy đẻ ra tiền cho ngành du lịch như trò chơi máy điện tử, vũ trường, karaoke... Tuy nhiên, theo ông Đoàn Ngọc Hải: “Để phát triển kinh tế ban đêm cần có quy hoạch cụ thể, ban đầu nên chỉ cho những nhà đầu tư lớn, dịch vụ chất lượng cao, không nên phát triển đại trà trong khi chưa có biện pháp quản lý chặt chẽ”.

Năm là, cải thiện và nâng cao thể lực cho lực lượng lao động. Nâng cao trình độ văn hoá và chuyên môn cũng như nâng cao thể lực cho người lao động là vấn đề có ý nghĩa quan trọng, tạo nền tảng cho việc phát triển trí lực, tâm lực của nguồn nhân lực. Bên cạnh đó, nâng cao năng lực, tuyên truyền, kiểm tra, giám sát, đánh giá thực hiện dự án, trong đó: Tăng cường đào tạo, tập huấn, bồi dưỡng nâng cao năng lực cho cán bộ quản lý nhà nước về việc làm; phối hợp với các đơn vị liên quan xây dựng khung chương trình và tổ chức đào tạo, tập huấn cho đội ngũ tư vấn viên của trung tâm dịch vụ việc làm.

4. Kết luận

TP.HCM hội tụ rất nhiều điều kiện để phát triển kinh tế ban đêm. Đặc biệt là hệ thống tài nguyên du lịch phong phú đang ngày càng trở thành điểm đến ưa thích của du khách quốc tế.

Bên cạnh đó, lượng dân số trẻ đông và sống tập trung tại Thành phố có mức độ hội nhập và toàn cầu hóa cao. Những năm gần đây, số lượng khách du lịch quốc tế đến TP.HCM ngày càng tăng cho thấy khai thác khách du lịch và phát triển kinh tế ban đêm rất lớn. Cùng với đó, GDP bình quân đầu người của Thành phố có sự cải thiện đáng kể, nền chính trị ổn định. Đây là những điều kiện rất thuận lợi cho phát triển kinh tế ban đêm tại TP.HCM □

Tài liệu tham khảo

- [1] **Bộ Nội vụ (2005)**, *Thông tư số 48/2005/TT-BNV về hướng dẫn chức năng, nhiệm vụ, quyền hạn và cơ cấu tổ chức của cơ quan chuyên môn giúp Ủy ban Nhân dân quản lý nhà nước về du lịch ở địa phương*, Hà Nội;
- [2] **Chính phủ (2009)**, *Nghị định số 103/2009/NĐ-CP về hoạt động văn hóa – xã hội và quy chế hoạt động văn hóa và kinh doanh dịch vụ văn hóa công cộng*, Hà Nội;
- [3] **Chính phủ (2008)**, *Nghị định 107/2008/NĐ-CP về quy định xử phạt hành chính các hành vi đầu cơ, găm hàng, tăng giá quá mức, đưa tin thất thiệt, buôn lậu và gian lận thương mại*, Hà Nội.
- [4] **Trịnh Xuân Dũng (2009)**, *Tuyên truyền, quảng cáo và xúc tiến du lịch*, Hà Nội;
- [5] **Nguyễn Văn Đình và Nguyễn Thị Minh Hòa (2004)**, *Marketing du lịch*, NXB Lao động xã hội;
- [6] **Trịnh Hoài Đức (1972)**, *Gia Định thành thông chí*, Phủ quốc vụ khanh đặc trách văn hóa, Sài Gòn;
- [7] **TS. Hà Nam Khánh Giao (2011)**, *Giáo trình Marketing du lịch*, NXB Tổng hợp thành phố Hồ Chí Minh;
- [9] **Trần Văn Giàu (1987)**, *Địa chí văn hóa thành phố Hồ Chí Minh*, NXB TP.HCM;
- [10] **Vũ Mạnh Hà**, *Tập bài giảng Kinh tế du lịch*, Trường Đại học Khoa học Xã hội và Nhân văn Hà Nội.

Ngày nhận bài: 17/4/2020

Ngày chuyển phản biện: 21/4/2020

Ngày hoàn thành sửa bài: 12/5/2020

Ngày chấp nhận đăng: 19/5/2020